

Res no és el que sembla

Joan Carreras ha publicat la novel·la que en fa set de la seva producció
ELISABETH MAGRE

LA DONA DEL CADILLAC
Joan Carreras

Editorial: Proa
Barcelona, 2017
Pàgines: 328
Preu: 18,50 euros

D'entrada, una història molt lineal i sense gaire intriga: un barceloní arriba un dimecres a la tarda al poble de Mompugig amb la missió de parlar amb l'Helena Bau, directora d'un centre de meditació i propietària d'un Cadillac de gran valor. L'adolescent un xic tanoca de l'única gasolinera del poble li diu que no existeix al municipi cotxe d'aquesta opulència i que tampoc no hi ha fonda on dormir. També li deixa caure que no són gaire ben acollits els forasters, per aquells verals.

La voluntat del nouvingut no és tampoc gaire ben atesa quan demana a diferents veïns informació sobre la dona i el seu cotxe. I menys encara quan insisteix en la voluntat de pagar el dineral que calgui per aconseguir-lo. Per a la gent amb qui parla, el Cadillac no és res més que una fabulació que corre de fa temps. I si existeix, està guardat en un lloc secret: ningú del poble l'ha vist mai. El que regenta el bar i és l'amo de la gasolinera és el més molest per la presència del comprador i el seu soci de negocis poc clars li dona suport.

La narració avança lentament amb diàlegs sense gaire transcendència entre el barceloní i els veïns que es va trobant i entre aquests mateixos residents, que semblen mantenir una vida molt planera. Però petites confusions que van sorgint entre els

protagonistes agafen volada a mesura que detallets sense importància i secrets borrascosos van generant contradiccions, que desconcerten el foraster i encara més alguns veïns.

L'interès narratiu va augmentant quan el comprador es veu unes hores amb la mestressa del cotxe i s'adona que hi ha gat amagat en la història d'aquest vehicle. La dona no se'l vol vendre ni per tots els diners del món. Un valor immaterial immens que no es veu, ni es mostra, ni es toca, ni es pot explicar, n'és la causa.

I arriba el moment àlgid en què res no és el que sembla. El cotxe té molts anys i se'l veu obsolet, al centre de meditació hi ha molt poca espiritualitat, la protagonista no té un passat gaire exemplar, el noi de la gasolinera no és tan tanoca com sembla, el propietari del bar té una fonda que no és una fonda, a les habitacions buides d'aquest edifici hi ha un monstre que no

ho és del tot i el soci de l'amo del bar té un valuós eixam d'abelles amb poca mel i amb un tresor amagat inquietant.

Un relat que va agafant força de mica en mica gràcies a uns diàlegs planers, simples, líquids, amb frases molt breus, que afegeixen riquesa literària a una trama ben teixida. El lector pot reviure en aquestes pàgines uns escenaris teatrals en tercera dimensió que li arrodoneixen la història, ja que, a més de llegir-la, els pot visualitzar mentalment.

La dona del Cadillac és una obra de maduresa de Joan Carreras. Una història sorprenent, uns personatges peculiars i un llenguatge ben embastat i planer, signifiquen un pas endavant en una producció novel·lística que va néixer el 1998 amb *La gran nevada* i agafa força el 2013 amb *Cafè Barcelona*, premi Ciutat de Barcelona. Una projecció que es va consolidar amb *Làliga negra*, premi Sant Jordi 2015. *

La llibertat de Pierluigi Cappello

Llibertat és una paraula sense cos; com *amor* o com *ànima*. Tanmateix, l'ésser humà brega per omplir de sentit les paraules i potser per omplir de sentit, sobretot, les paraules que no tenen cos. Això és el que fa Pierluigi Cappello (Gemona del Friül, 1967) a *Aquesta llibertat*, una novel·la breu i deliciosa d'un autobiografisme obert que ens regala esbossos molt ben perfilats d'una infantesa concreta i triada.

A partir d'una trama mínima, Cappello trenca una paraula rere l'altra i (re)crea diverses escenes del passat. Aquests frag-

ments de vida escollida configuren les diverses parts del llibre i adopten formes diverses, com ara l'apunt de dietari o la carta. Hi trobem la visió del poeta que capta l'instant i que defensa l'espontaneïtat com a mètode d'escriptura, però en darrer terme sempre arribem a la seva trobada personal amb la lectura i el que això va significar; assistim a la formació literària de l'autor des de l'adult que dona forma a les vivències de l'infant.

Aquesta llibertat és un llibre tranquil i lent, d'una respiració pausada que es permet el temps necessari del pensament; un

Pierluigi Cappello va néixer a la localitat italiana de Gemono

De canons i fogons

Esmentar la pirateria desencadena, amb les excepcions que es vulgui, un doll d'imatges que quasi segur que provindran del món del cinema i que variaran en funció de l'edat de qui les evocui –amb l'Errol Flynn com a referent anicià i el Johnny Keith Richards Depp com a exponent més recent–. Tant li fa: vaixells de fusta, veles, canons, cordam, persecucions, espases i coltells, batalles navals, tresors... La coincidència és absoluta.

Esmentar la cuina ja té un què de més arriscat –quant a imatges emmagatzemades– però també provoca ecos. Posar un cuiner a fer de pirata és una tombarella literària que l'Eli Brown desenvolupa amb mestratge i precisió en recórrer a una fórmula provada a bastament en el món de la literatura: el de l'innocent que es veu immers en un món que li és aliè però en el qual intenta produir-se amb eficiència.

Qui vulgui podrà trobar, a *Pólvora i canyella*, unes brises lleugeres que li duren aromes de *Les aventures del bon soldat*, *Švejk*, del Jaroslav Hašek, d'*Una conxorxa d'enzes*, de John Kennedy Toole, i, també, de *La festa*, de Blake Edwards, que Peter Sellers va inscriure com a clàssic a la història del cinema.

L'Eli Brown presenta una bona història. I la presenta bé. Un cuiner, l'Owen Wedgwood, mena una vida raonablement feliç

al servei d'un lord anglès que li deixa marge en afers de plats i cassoles fins que una colla de pirates assalten la casa i se l'enduen a bord del vaixell amb què vagaregen pels mars mentre fan la punyeta a una companyia britànica que s'enriqueix gràcies al comerç d'opi.

Com passa a *Les mil i una nits*, el cuiner ha de donar bona resposta si no vol que li facin la pell: la capitana del vaixell, la progressivament engrescadora Hannah Mabbot, el manté en vida només si cada diumenge ell és capaç de posar-li a taula un plat digne d'una emperadriu. Després

–lògicament: el llibre té poc més de 500 pàgines–, tot es va embolicant fins que fa fort.

L'autor ven la novel·la pàgina a pàgina amb molta destresa: les referències a la navegació són del tot versemblants i delaten o bé una molt bona documentació o bé un cert coneixement de la matèria; l'ambientació històrica apareix com a creïble i les receptes fan venir ganes de remenar els prestatges de la cuina i, eventualment, aconseguen provocar una certa salivera quan entren en la fase en què se'n descriuen els resultats.

Els accessoris, que són importants en aquesta proposta, compleixen la seva funció a la perfecció i generen un escenari sòlid en què l'habilitat redactora de l'Eli Brown es manifesta amb encara més intensitat: els seus personatges creixen pràcticament cada vegada que apareixen: es fan més densos; es fan més complexos i inabastables; obren perspectives d'interpretació sobre d'altres personatges i

s'humanitzen amb claredat.

Lluny dels textos –malauradament, cada vegada més freqüents– en què els tarannàs dels protagonistes fan més voltes que un penell en un dia de tempesta, *Pólvora i canyella* permet assaborir el regust de la bona literatura, aquella que segueix fil per randa el procediment de qui li agrada cuinar: triar la recepta; aconseguir ingredients de qualitat; preparar-los sense pressa; posar-los a coure quan toca; combinar-los en el moment adient i assumir que un bon plat demana temps abans de dur-lo a taula. *

Eli Brown ha escrit una novel·la en què combina gèneres
MELISSA MICHAUD / LA CAMPANA

PÓLVORA I CANYELLA
Eli Brown.

Traducció: Xavier Pàmies
Editorial: La Campana
Barcelona, 2016
Pàgines: 509
Preu: 24 euros

na del Friül el 1967 / ARXIU

llibre acolorit, d'un verd poc habitual, que conté, entre la prosa treballada i fresca, frases del tot memorables (“la mirada de qui llegeix és multitud”).

L'autor desplega un ventall considerable de recursos que mai no afluïren en primer terme, sinó que compleixen la seva funció des d'una humilitat volgudament subterrània. En aquesta novel·la, la forma hi té un paper del tot predominant, però malgrat això mai no distreu el lector de la profunditat del pou de la memòria que ens interpel·la.

La traducció, d'Oriol Sánchez Vaqué, aconseguix il·lustrar la novel·la de manera més que convincent, aconseguix mantenir la seva lluminositat ben viva.

Pierluigi Cappello ens reserva, per al fi-

nal de la novel·la, una càrrega definitiva de llibertat. Una informació que arriba al lector de la mateixa manera que va arribar a l'autor: de sobte. I, mentrestant, hi ha les paraules sobre la llibertat, la visió d'un editor, la fascinació per crear sintagmes sorprenents, l'atzar, l'amor per la literatura. *Aquesta llibertat* és un llibre sobre la lectura que té la voluntat d'emparaular les sensacions físiques del passat; una gran defensa de la imaginació, una reflexió profunda sobre les possibilitats de la mirada i el seu abast.

Es podria dir que “el mal arriba de seguida i triga molt a marxar”, però seria millor, potser, tenir molt en compte una sola cosa: que “un home assegut que llegeix no està quiet”. *

AQUESTA LLIBERTAT
Pierluigi Cappello

Traducció: Oriol Sánchez Vaqué
Editorial: Catedral
Barcelona, 2017
Pàgines: 176
Preu: 18 euros